Transportministeriet

April 2025
2023-836

Kalaallit Nunaanni angallannermut tunngasunik suliassanik tigumminnilernissamik piumasaqaatit pillugit nalunaarusiaq

Kalaallit tungaanniit angallannermut suliassaqarfimmik tigumminnilersinnaaneq pillugu, piumasaqaatinut nalunaarusiamik kissaateqartoqarpoq.

Nalunaarusiaq manna Kalaallit Nunaat pillugu angallannermut tunngasunik suliassanik atuuttunik misissuinermik kiisalu suliassanut tamakkununnga atatillugu isumalluutit atugassat katinnerinik naliliinermik ilaqarpoq. Taamatuttaaq, maleruagassiuinermut tunngaviusunik nutarsaanissamik pisariaqartitsinermik misissuinermik tigumminnilernissamullu tamakkiisumik aaqqissuussatigut aammalu piginnaasat tungaasigut sinaakkutinik naliliinermik nalunaarusiaq ilaqarpoq.

1. Tigumminnilernissamut sinaakkutit

Namminersorneq pillugu Inatsimmut ilanngussamut allattorsimaffik I-i naapertorlugu, naalagaaffimmi oqartussaasunik isumaqatigiinniarnissaq pillugu piumasaqaatitaqanngitsumik, Namminersorlutik Oqartussanit aalajangersagaasuni piffissani, suliassaqarfiit arlallit Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsinnaasut, Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu Inatsimmik (Namminersorneq pillugu Inatsit) Folketing-imit aalajangersagaavoq.

Namminersorneq pillugu Inatsimmut ilaatinneqartunik suliassaqarfinnik kalaallit tigumminnilernissaat, aqutsinermik aamma suliassat pillugit tigumminnilernissamut atatillugu, apeqqutinik paaseqatigiilluarnissaq siunertaralugu, kalaallit aamma naalagaaffiup oqartussaasuisa akornanni peqatigiilluni piareersarneqassaaq.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat, piffissamiit

tigumminnilerfiusumiit Namminersorlutik Oqartussanit aningaasalersorneqartut, suliassaqarfiit tigummisat iluanni, inatsisiliornissamik aamma atuutsitsinissamik pissaaneqarput.

Angallannermut suliassaqarfik suli Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqanngitsoq ilaatigut angallannermik, angallannermi pissusilersornermik, angallannermi isumannaallisaanermik, sukkassutsimut killilersuutinik, imigassartorsimalluni ingerlatsinermik, ingerlatsinermut allagartamik, isumannaallisaanermut atortunik, angalanissamut- aamma qasuersaarnissamut piffissamik, taarsiiviginninnermik aamma qamutit motoorillit pillugit sillimmasiinermik, qamutit angallatit pisatsersugaanerinik aamma atortulersugaanerinik, aqquserngit ilusilersugaanerannik aamma qamutinik motoorilinnik misissuisarnermik ilaqarpoq. Tamakkua suliassaqarfiit Transportministerie-p (Assartuinermut ministerie-p) oqartussaqarfiata ataanniipput.

Tamatumunnga atatillugu suliassaqarfik, Akileraartarnermut ministerie-p suliassaqarfiata ataaniittunik qamutinik ingerlatinik nalunaarsuinermik il.il., ilaqarpoq.

Inatsisikkut nr. 497, 17. juni 2008-meersukkut allanngortinneqartoq, inatsit nr. 832, 18. december 1991-meersoq naapertorlugu Kalaallit Nunaannut immikkoortumik angallanneq pillugu inatsimmik atuutilersitsisoqarsimavoq.

Angallannermut suliassaqarfik tigummisarilerumallugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik oqartussat aalajangerpata, Namminersorneq pillugu inatsimmi § 28 naapertorlugu, oqartussaasunit eqqortunit allanngortinneqarnissaannut imaluunniit atorunnaarsinneqarnissaannut, Kalaallit Nunaannut atuuttut aalajangersakkat atuutiinnarallassapput.

Transportministeria (Assartuinermut ministeria) ilaatillugu Færdselsstyrelsen-i (Angallannermut Aqutsisoqarfik) ullumikkut Kalaallit Nunaannut færdselslov-imut (Angallannermut inatsimmut) aamma tamatumunnga ilaasunut nalunaarutinut, pingaarnertut akisussaasuusutut oqartussaasuuvoq.

Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfimmik ingerlatsineq aamma allaffissorneq Kalaallit Nunaanni Politiivinit isumagineqarpoq taamaattumillu Inatsisinik Atortitsinermut Ministerie-p akisussaaffeqarfiata ataaniilluni. Tamanna assersuutigalugu, suliassanik soorlu ingerlatsinermut allagartanik aqutsinermik atuutilersitsinernik, ingerlatsisinnaanermut misilitsinnernik ingerlatsinernik, assartuinernut immikkut ittutut akuersissutinik atuutilersitsinernik il.il. kiisalu qamutinik nalunaarsuinermik ilaqarpoq.

Ilanngussaq 1-imi Kalaallit Nunaat pillugu angallannermut suliassaqarfimmut maleruagassatut tunngavinnut pingaarnernut

allattorsimaffeqarpoq.

2. Isumalluutinik atuineq

Ataani Kalaallit Nunaat pillugu angallannermut suliassaqarfimmut attuumassutilinnut suliassanut isumalluutinik atuinernik atuuttunik nalunaarusiaq atuarneqarsinnaavoq.

2.1. Kalaallit Nunaat pillugu angallannermut suliassaqarfimmi Assartuinermut Ministerie-qarfiup suliassai

Assartuinermut ministerie-p suliassaqarfiani, (Angallannermut Aqutsisoqarfiani aamma Assartuinermut ministerie-p naalakkersuisoqarfiani) suliassat tulliuttut isumagineqartarput:

- Nassuiaanermut tapiissut Kalaallit Nunaanni Politiivini aqutsinermi maleruagassanut atugassaq
- Suliassanik isumaginninnerminnut atatillugu angallannermut maleruagassat pillugu Kalaallit Nunaanni Politiinik ilitsersuineq
- Folketing-ip Grønlandsudvalg-ianiit apeqqutinut akissutit
- Immikkut ittumik qinnuteqaatinik sullissineq
- Bil-ernermut allagartamut kalaallisut atuagarsornermut atuakkamik nutarterineq
- Kalaallit Nunaanni oqartussanik isumaqatigiissutaasunik maleruagassanik tunngaviusunik nutarterineq
- Kontaktudvalg-imik (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliamik) sullissineq (ataani takujuk) kiisalu ataatsimiititaliap tamatuma ataani aalajangigaasunik suliaqarneq.

2.2. Kontaktudvalget (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliaq)

2020-mi Kalaallit Nunaanni angallannermut inatsiseqarnerup iluani suliassaqarfinnik kukkunersiuisussamik Kontaktudvalget-imik (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliamik) pilersitsisoqarpoq. Kalaallit Ineqarnermut aamma Attaveqaasersuutinut Naalakkersuisoqarfiannit inassuteqartoqarneratigut, Kontaktudvalget (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliaq) Transportministerie-mit pilersinneqarpoq, tamannalu Færdselsstyrelsen-imi inissisimatinneqarlunilu ingerlanneqarluni. Kalaallit Nunaanni angallannermut inatsiseqarnerup iluani pisariaqartitsinermik matussusiinissaq aamma suliassaqarfinnik arlalinnik kukkunersiuisinnaanissamut periarfissaq aammalu Kontaktudvalget-ip (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliap) misissuineri tunuliaqutaralugit, Kalaallit Nunaanni angallannermik inatsisinut allannguutissanik aamma

ineriartortitsinissamik siunnersuutinik naapertuuttunik saqqummiussinissaq Kontaktudvalget-imik (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliamik) siunertaavoq.

Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfiup ineriartortinneqarnera pillugu qallunaat kalaallillu oqartussaasuisa akornanni oqallinnerit, Kontaktudvalg-imi maanna ingerlapput. Kontaktudvalg-imik pilersitsinermik, Transport- ministerie-p (ilaatillugu Færdselsstyrelsen-ip) isumalluutinik atuinera, Kalaallit Nunaannut atatillugu annertuumik alleriarpoq, tassami siusinnerusukkut suliassaqarfimmik ingerlatsiveqarfik, annertunertigut sulianik isaasunik suliaqarnermik ingerlataqartarmat. Kontaktudvalg-imi (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliami) sulinerup annertussusaa, ataatsimiititaliami suliarineqartunik sammisanik ingerlasunit allanngorartinneqarpoq. Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfimmi maleruagassanik oqartussaasut nassuiaataannut apeqqutit, aammattaaq ullutsinni Kontaktudvalg-ip (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliap) ataani suliarineqartarput.

Assersuutigalugu Kontaktudvalg-imi (Attaveqarfissatut ataatsimiititaliami) tulliuttut sammisat oqallisigineqartarput:

- Kalaallit Nunaanni bil-ermut misilitsinnernik ingerlatsinerit
- ATV/UTV'nut ingerlatsisinnaanermut allagartaqartariaqarneq
- Snescooter-inut allagartaqartariaqarneq
- Qallunaat biilersinnaanermut allagartaat Kalaallit Nunaanni akuerisaalissasut
- Biilersinnaanermut allagartartaarniarnermut peqqissutsimut piumasaqaatit kukkunersiorneqarnissaat
- Paasisitsiniutitut biilersinnaanermut misilitsinnissamut piumasaqaatit pillugit maleruagassanik erseqqissaaneq
- Biilernermut ilinniutini biilini atortunut piumasaqaatit
- Ikiaroorluni biilersimanermut inatsisiliorneq
- Sumiiffiit ilaanni qamutit ilaannut ingerlatsinermut allagartaqarnissaq pillugu piumasaqaatiniit immikkut ittumik akuersissutit
- Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsimmi § 69 malillugu taxi-tut angallanneq pillugu maleruagassanik aalajangersaaneq
- Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsimmi § 6, imm. 1-i malillugu, Kalaallit Nunaanni qamutinik ingerlatilinnik misissuisarneq pillugu maleruagassanik aalajangersaaneq
- Cykel-it innaallagissamoortut pillugit maleruagassiuineq.
- Kalaallit Nunaanni qamutit ingerlatillit angissusaannik, aksel-iini naqitsineq aamma tamakkiisumik oqimaassusaat pillugu nalunaarummik nutarterineq

Kalaallit Nunaannut atatillugu, manna tikillugu angallannermik suliassanut ukiumut 0,20-t missiliorlugit inummut ukioq ilivitsoq suliffiusumik imaluunniit 250 – 300 tiimit missiliorlugit atuisimasoq, tamatumalu annersaa Kontaktudvalg-imi sulinermut

tunngasuusimasoq katitamik nalilerneqarpoq. Kalaallit Nunaannut atatillugu, angallannermut suliassanut Assartuinermut ministerie-p naalakkersuisoqarfiata, taamatuttaaq naalakkersuisoqarfiup ukiumut 0,20-t missiliorlugit inummut ukioq ilivitsoq suliffiusumik imaluunniit 250 – 300 tiimit missiliorlugit atorsimallugit nalilerpaa. Nalunaarsuineq allannguiffiusinnaasutut naliliikannernermik, tunngaveqarpoq.

2.3. Kalaallit Nunaat pillugu angallannermut suliassaqarfimmi Akileraartarnermut ministerie-p suliassai

Qulaani eqqaaneqartutut, qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuineq Akileraartarnermut ministerie-qarfiup akisussaaffeqarfiata ataaniipput. Kalaallit Nunaanni qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuineq pillugu maleruagassanik aqutsineq ataani sukumiinerusumik nassuiarneqartoq, Kalaallit Nunaanni politiinit isumagineqarpoq.

Akileraartarnermut ministerie-p suliassai, maleruagassanik politiit aqutsineri pillugit naammagittaalliuutinik suliaqarnermut killeqarput. Qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuineq pillugu pissutsinut Kalaallit Nunaanniit naammagittaalliutinik suliassanut 0,10 missiliorlugit inummut ataatsimut ukioq ilivitsoq suliffiusumik atuiffiusoq Akileraartarnermut ministerie-mit nalilerneqarpoq.

2.4. Kalaallit Nunaat pillugu angallannermut suliassaqarfimmut politiit suliassaat

Qulaani allassimasutut, Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfimmik aqutsineq, Inatsisinik Atuutsitsinermut ministerie-p suliassaqarfigaa, qallunaat politiivisa ataanni politeeqarfiulluni, Kalaallit Nunaatalu Politiivinit isumagineqartoq. Nalunaarusiamut matumunnga ilanngussaq 2-tut kakkiunneqarsimasutut Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfimmi, politiit aqutsinermut suliassai pillugit nalunaarusiamut, Rigspolitiet (Naalagaaffiup politiivi) tapersiinermik tunniussisarput. Pissutsit pingaarnerit ataani allattorsimapput.

Illoqarfinni 16-ini aammalu nunaqarfimmi ataatsimi (Kangerlussuarmi, siusinnerusukkut Kalaallit Nunaata nunani tamalaani timmisartoqarfigisimasanni) aammalu sakkutooqarfimmi (Pituffik Space Base, siusinnerusukkut Thule Air Base-usimasumi, amerika-rmiut illersornissaqarfigisimasaanni) ilaatigut angallannermut tunngasut apeqqutit pillugit innuttaasut politiinut saaffiginnissuteqarfigisinnaasaanni, politeeqarfinni Kalaallit Nunaata Politiivi najuupput.

2.4.1. Kalaallit Nunaanni biilernermut allagartanik atuutilersitsisarneq aamma aqutsineq

Biilernermut allagartanik suliat tamarmik, politiinit

suliarineqartarput, tamatumani biilernermut allagartanik suliat pillugit politeeqarfinnut, biilernermut allagartanik sulianik sullissiviusunut, 18-inut tamanut innuttaasut saaffiginnissuteqarfiusinnaallutik. Biilernermut allagartamik atuutilersitsineq aamma aqutsineq/allaffissorneq, innuttaasumiit qinnuteqaammik tigusaqarnermik, systemini attuumassutilinni qinnuteqartumik nalunaarsuinermik, qinnuteqaatinik immersugassanik il.il. allakkanut nassiussivikkoortitsinermik, aningaasanik akiliutigineqartunik nalunaarsuinermik/bogfør-iinermik kiisalu innuttaasumut biilernermut allagartamik tigusinermik aammalu tunniussinermik ilaqarpoq.

Biilernermik tamatumalu atuagarsornertaanik misilitsinnermik ingerlatsineq, politiinit isumagineqartarpoq. Kalaallit Nunaanni Politiit Kalaallit Nunaanni sumiiffinni tamani biilernermut misilitsinnissamik periarfissaqartitsinissamut pisussaaffeqarput. Taamaattoq illoqarfinni annerni pisariaqartitsineq annerpaavoq.

Atuagarsornertaanik misilitsinneq, minutsit 30-t missaannik sivisussusilimmik oqaluttariarsornermik misilitsinnertut ingerlanneqartarpoq. Manna atuutilersussatut suliarineqaleruttortukkut, Kalaallit Nunaannut biilernermut allagartamut nalunaarutikkut nutaajusukkut, atuagarsornermik misilitsinnerit allattariarsornermik misilitsinnertut teori-mik misilitsinnerit ingerlanneqartassasut siunertaavoq.

Teori-mik- aamma biilernermik misilitsinnerit, Kalaallit Nunaanni illoqarfinni, politiitut atorfilinnit ingerlanneqartassapput. Biilernermut misilitsitsisinnaasunik Kalaallit Nunaanni illoqarfiit annerusut avataanni peqanngikkajuttarpoq, taamaattumillu Kalaallit Nunaanni Politiit illoqarfinnut allanut, teori-mik- aamma biilernermik misilitsittoqarsinnaaqqullugu, biilernermut misilitsitsisinnaasunik nassiussigajuttarpoq. Biilernermut allagartaq pillugu Kalaallit Nunaannut nalunaarut malillugu, taamaallaat biilernermut misilitsinnerit politiitut atorfilimmit ingerlanneqartassasut piumasaqaateqarfiuvoq, kisianni tamatuma sanitigut pineqartup ilassutitut ilinniagaqarnissaa imaluunniit piginnaasaqarnissaa piumasaqaataassanani.

Tamatumunnga atatillugu, Kalaallit Nunaata Politiivini politiitut atorfillit – naak piumasaqaataanngikkaluartoq – angallannermi isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugu, politiitut atorfilik pineqartoq biilernermut misilitsinnermik ingerlatsisartunngunnginnerani, Kalaallit Nunaata Politiivinit nammineq katitigaasumik, naannerumaamik ilinniarnermik ingerlatsivigineqalaartariaqartoq erseqqissaatigineqarpoq.

Kalaallinut biilernermut allagartat, qallunaanut biilernermut allagartat allat assigalugit qarasaasiami paasissutissanik qallunaat toqqortuivianni (biilernermut allagartanik nalunaarsuivimmi tassani) toqqorsimatitaapput. Qallunaat biilernermut allagartaannut biilernermut allagartanut nalunaarsuivimmik

nutaamik Angallannermut Aqutsisoqarfik ineriartortitsileruttorpoq. Nalunaarsuivik nutaassaq inerisarneqareersimalerpat qanoq kalaallinut biilernermut allagartat ilanngunneqassanersut, suli aalajangiivigineqanngilaq.

Tamatuma saniatigut kalaallinut biilernermut allagartanik ingerlaavartumik pitsaassutsimik qularnaariniarnermut atatillugu suliassanik isumaginnittoqartarpoq. Taamaalilluni qaammatit tamaasa pisiortortarfiup National Enhed for Særlig Kriminalitet-imut (NSK-mut) ('nutserlugu'; Pinerlunniarnermut Immikkut Ittumut Nuna Tamakkerlugu Suleqatigiissitamut) pitsaassutsimut nakkutilliinermut kalaallinut biilernermut allagartat marluk nassiuttarpai. Allagartat misissorniarlugit aammalu nalunaarusiariniarlugu, Allakkianik misissuisartumut (teknik-erimut) 30 minutsit missaannik atuiffiusarpoq.

2.4.2. Assartuinernut immikkut ittunut akuersissutinik atuutilersitsineq

Assartuinerit immikkut ittut pillugit Kalaallit Nunaanni qamutit ingerlatillit angissusaat, aksel-iini naqitsineq aamma tamakkiisumik oqimaassusaat pillugit nalunaarummi (angissutsit pillugit nalunaarummi 1979-meersumi) atuarneqarsinnaapput. Nalunaarummi § 5 naapertorlugu suliat politiinit sullississutigineqartarput.

2.4.3. Qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuineq aamma sillimmasiineq

Sunaluunniit qamut motoorimik ingerlatilik, qamutinut motoorimik ingerlatilinnut kalitat- aamma usilersortakkat, snescooter-it, traktor-it aamma sakkut motoorillit, angallannermut nalinginnaasumut atorneqartartumi, angallannermut inatsimmut ilaatinneqartumi sumiiffimmi ingerlasoq, nalunaarsugaassaaq normuplade-millu peqartinneqassalluni imaluunniit nalunaarsuummik meqqiligaassalluni.

Qamutinik motoorimik ingerlatilinnik nalunaarsuinermi, aammattaaq Kalaallit Nunaannut nalunaarut naapertorlugu qamutinut motoorimik ingerlatilinnut akisussaassuseqartumik sillimmasiineq pillugu qamutit ingerlatillit sillimmasigaasut politiinut uppernarsaassutigineqassaaq.

Qamutinik motoorilinnik nalunaarsuineq pillugu suliat tamarmik politiinit suliarineqartarput. Nalunaarsuinermut atatillugu, biilit isumannaatsuunersut politiit nalilersinnaavaat. Biilit nalunaarsorneqareerpata, politiinut attartukkamik normuplademik pissaaq. Nalunaarsuinerup naammassinerata kingorna, piginnittumut, sillimmasiisarfimmut aammalu Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmut nalunaarsuinermut allagartaq nassiussuunneqassaaq. Nalunaarsuinerup kingorna, qamutit pillugit nalunaarsuutaasunik nalunaarsuinermillu allagartami paasissutissiissutaasunik, paasissutissanik allannguisoqarpat,

tamanna, nutaamik nalunaarsuinermik allagartamik atuutilersitsisussanut, politiinut nalunaarutigineqassaaq.

Nutaamik piginnitoqalersillugu imaluunniit atuisoqalersillugu, piginnittuusup nutaajusup, qamutit politiini nalunaarsuivimmut nalunaarutigissavai. Siornatigut piginnittuusimasoq politiit nalunaarsuivianniit piginnittuujunnaartutut nalunaarsorneqassaaq piginnittorlu nutaaq nalunaarsorneqarluni. Tamatuma kingorna nalunaarsuinermut allagartaq, piginnittumut nutaamut, sillimmasiisarfimmut aammalu Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmut nassiussuunneqassaaq.

Sillimmasiisarfimmik taarsiinermi, taamatuttaaq nalunaarsuinermik allagartamik nutaamik suliaqartoqassaaq. Siullertut qamutit atorunnaartutut nalunaarsorneqassapput, tamatuma kingorna atorunnaartutut allagartamik pappiaranngortitsisoqassaaq piginnittumullu aammalu sillimmasiisarfimmut atorunnaartutut nalunaarsuisumut nassiussuunneqassalluni. Tamatuma kingorna qamutit nutaamik nalunaarsorneqassaaq, nalunaarsuinermillu allagartaq pappiaranngortitsisoqassaaq piginnittumullu aammalu sillimmasiisarfimmut nuuffigineqartumut nassiussuunneqassalluni.

Normuplade imaluunniit meqqeq nalunaarsuut ajoquserneqarsimappat imaluunniit tammarsimappat, politiinut tamanna nalunaarutigineqassaaq. Normuplade-mik aserorsimasoqartillugu, nalunaarsuinermut normumik nutaamik qamutinullu nalunaarsuinermut allagartamik nutaamik pilerneqarsimasunik politiit normuplade-nik nutaanik illugiinnik tunniussisapput.

Taamatuttaaq atorunnaartutut nalunaarsuineq, politiit piumasaqaateqarneratigut pissaaq. Piginnittoq normuplade-nik tunniussippat, imaluunniit sillimmasiissutinik unitsitsisoqarnera pissutigalugu normuplade-t arsaarinnissutigineqarpata, tamanna pissaaq. Atorunnaarsitsinermik allagartaq, piginnittumut, sillimmasiisarfimmut aammalu Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmut nassiussuunneqassaaq. Politiit nalunaarsuereernerisa kingorna, taamatuttaaq qamutit, Nunatta karsianut tutsinneqartussamik vægtafgift-imik akileeqqusisartumit Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmit nalunaarsorneqassapput.

Ajoqusernernut atatillugu taarsiivigitinnerit, sillimmaserneqanngitsunit qamutinit motoorilinnit ajoqusigaallutik, ullumikkut Dansk Forening for International Motorkøretøjsforsikring-imit (DFIM-imit) matussuserneqartarmata, tamannalu suliassaqarfik tiguneqarpat unittussaasoq, erseqqissaatigineqassaaq.

2.4.4. Politiit isumalluutinik atuinerat
Isumalluutinik atuineq, ukiumut biilernermut allagartanik sulianik

sullissinernik 2.500-t missiliortunik (biilernermut allagartanik atuutilersitsinermik aamma aqutsinermik/allaffissornermik) kiisalu biilernermut allagartaarsersimatilluni allagartaagallartunik 340-t missiliortunik atuutilersitsinernik ilaqarpoq. Taamatuttaaq isumalluutinik atuineq, biilersinnaanermut misilitsinernik ukiumut 1.500-t missiliortunik ingerlatsinernik kiisalu killilerujussuarnik amerlassusilinnik assartuinernut immikkut ittunut akuersissutinik atuutilersitsinernik ilaqarpoq.

Ullumikkut Kalaallit Nunaata Politiivinit angallannermut suliassanik naammassinninniarnernut isumalluutinik atuinerat, politeeqarfinnut 18-iusunut agguataarneqarpoq. Taamaattoq suliassat amerlanersaat Nuummi aammalu illoqarfinni annerni marlunniit pingasunut allani isumagineqartarput. Innuttaasunik kiffartuussineq sumiiffinni taama assigiinngitsigisuni neqeroorutigineqartussaammat, Danmark-imisullu attaveqaasersuutit ataqatigiissagaanatik, Kalaallit Nunaata Politiivinut isumalluutinik atuineq, inuit ukioq naallugu sulisussat amerlassusissaasa naatsorsornissaat ajornakusoorsinnaavoq. Taamaattoq, ataatsimut isigalugu isumalluutinik atuinissamik naatsorsuikannerneq ataani missingiutitut suliarineqarpoq.

Biilersinnaanermut allagartamik atuutilersitsinermut aamma aqutsinermut/allaffissornermut atatillugu isumalluutinik atuineq, inuit marluk ukioq ilivitsoq missiliorlugu sulinissaattut naatsorsuutigineqarpoq. Biilersinnaanermut misilitsinnernik ingerlatsinermut atatillugu isumalluutinik atuineq, inuit tallimaniit arfinilinnut, ukioq ilivitsoq missiliorlugu sulinissaattut naatsorsuutigineqarpoq.

Assartuinernut immikkut ittunut akuersissutinik atuutilersitsinerit pillugit, tamanna qaqutiguungaarmat, inuit ukioq ilivitsoq sulisinneqartussat amerlassusaannut naatsorsuinernut allanut ilaliutiinnarlugu, suliassaq naammassineqarsinnaasoq nalilerneqarpoq.

Inunnut 0,3-nut ukioq ilivitsoq suliffiussaq assigalugu Attaveqaatitut Ataatsimiititaliami sulianut ukiumut 300 tiiminik (100 tiiminik Rigspolitiini aamma 200 tiiminik Kalaallit Nunaata Politiivini) politiinit isumalluutinik atuiffiuvoq naatsorsuutigineqarpoq.

Kalaallit Nunaata Politiivinit, biilernermut allagartanik il.il. atuutilersitsineq aamma aqutsineq/allaffissorneq pillugit, suliassanik isumaginninnermut inuit 7-8-t missiliorlugit ukioq ilivitsoq suliffigisassaattut isumalluutinik atuiffigissaraat, kattutamik nalilerneqarpoq. Kalaallit Nunaata Politiivinut aningaasaqarnikkut kingunerisassai, ukiumut 5,3 mio. kr. missiliorlugit naleqarnissai, nalilerneqarput.

2.4.5. Qarasaasianik atuinernut aningaasartuutit

Kalaallit Nunaanni biilernermut allagartanut nalunaarsuivimmik nutaamik aqutsinissamut aaqqissuussinermut inuup ataatsip ukioq ilivitsoq missiliorlugu suliffigisassaatut nalilikannerlugu naatsorsuutigineqassasoq maannamuugallartoq nalilerneqarpoq. Tamatumunnga ilassutitut kalaallini system-imik nutaamik ingerlatsinissamut atatillugu suli naatsorsorneqanngitsunik aningaasartuuteqassaaq.

Kalaallit biilernermut allagartaannik, ingerlaavartumik pitsaassutsimik qulakkeerinermut isumalluutinik atuinermut atatillugu, qaammatit tamaasa minutsit 30-t missiliorlugit annertussuseqarpoq.

Kalaallinut biilernermut allagartamik tuniniaanermut atatillugu, Rigspolitiit aamma National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) isumalluutinik atuipput. Piffissami januaarimiit juni 2023 ilanngullugu, kalaallinut biilernermut allagartanik tuniniaanermut, Rigspolitiit 500 tiiminik atuisimanissartik naatsorsuutigaat. Tamatumunnga peqatigitillugu Kalaallit Nunaata Politiivisa, suliassamut tamatumunnga isumalluutinik atuipput. Allagartamik isumannaallisaanermut aamma ilusilersuinermut, suliaqarnermi misiligaanermut aamma akuersissuteqarnermut piumasaqaatinut kiisalu allagartamik sanaartornermut aamma tuniniaanermut atortuni piumasaqaatit malillugit atuutilersitsinermut namminermut, immikkut ilisimasalittut ikiuisimanerminnut nal. ak. 120-inik atuisimallutik NSK-mit naatsorsuutigineqarpoq. Tamakkununnga aamma ilaapput tunisassiorfigineqartussamut fabrikkimut toqqagaasumut aallarneeqqusinermut atatillugu Kalaallit Nunaanni angalanerit.

Kalaallit biilernermut allagartaannik pitsaassutsimik qulakkeerinermik suliassanut isumalluutinik atuineq, tamakkiisumik isigalugu, inuup ukioq ilivitsoq missiliorlugu suliffigisassaatut naatsorsuutigineqarpoq, tamatumani ukiumut 1 mio. kr. missaanni aningaasartuutinik atuiffiussatut naatsorsuutigineqarluni.

Kalaallit Nunaanni angallannermut politiit suliassaannut tunngatillugit katillugit aningaasartuutit, ukiumut 6,3 mio. kr. missiliussagaat naatsorsuutigineqarpoq.

2.5. Katillugit isumalluutinik atuineq

Tabel 1: Angallannermut suliassanut katillugit isumalluutinik atuineq

Oqartussaasut	Inuit ukioq ilivitsoq sulisussat amerlassusissaat

Assartuinermut ministeria (ilaatillugu Angallannermut Aqutsisoqarfik)	0,40
Rigspolitiit	8,0 – 9,0
Akileraartarnermut ministeria	0,10
Katillugit	8,5 – 9,5

Tigusinissaq siunissami isumalluutinik qanoq amerlatigisut pisariaqartitsisoqarnissaa pillugit apeqqummut, ullumikkut suliassaqarfimmi qanoq atuitigisoqartiginerata qimerloorneratigut erseqqissumik akisoqarsinnaannginnera erseqqissaatigineqassaaq. Kalaallit tungaanniit angallannermik suliassaqarfimmik qanoq kissaateqartoqarnera apeqqutaavoq. Taamaalilluni isumalluutinik pisariaqartitsineq, kalaallit tungaanniit, qanoq angallannermut suliassaqarfimmik ingerlatsisoqarnissaanut aamma aqunneqarnissaanut/allaffissuutigineqarnissaanut, aammalu maleruagassat tunngaviusut suut nutarsarneqarnissaannut aamma ineriartortinneqarnissaannut isummertoqarnissaanik pisariaqartitsiviuvoq.

3. Maleruagassanik tunngaviusunik nutarterineq kiisalu suliat ingerlasut

Nalunaarusiamut matumunnga suliaqarneq pillugu qinnuteqaammut atatillugu, Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfimmi pitsaassuseq, Danmark-imi pitsaassutsimut naleqatiginnittumik nutarsagaassasoq, kalaallit tungaanniit kissaataasimavoq. Naalakkersuisooqatigiinnissamut tunngavimmut kissaatigineqartoq naapertuuppoq, tamatumani allassimalluni: ”Savalimmiuni aamma Kalaallit Nunaanni qallunaat akisussaaffiini suliassaqarfinni pitsaassuseq, Danmark-imi pitsaassutsinut – nunatta akornanni pissutsit assigiinngissutaasut immikkut ittut ataqqillugit – malinnaanissaat, sulissutigissavarput.”

Tamatumunnga atatillugu, angallannermut suliassaqarfimmi qallunaat maleruagassaat EU-p assigiissaakkatut maleruagassaanit sunnerteqqasuummata erseqqissarneqassaaq. Maleruagassiuinermik killiffiup nalilernerani, qallunaat maleruagassiuinerat, kalaallit maleruagassiuinissaannut pinngitsoorani naleqqersuusseqqissaarutaasariaqanngitsoq, siullertut Kalaallit Nunaat EU-mut ilaasortaanngimmat, aappaattullu angallannermut ataqatigiissagaanera attaveqaasersuutitigut, nunap sananeqaataatigut aammalu inuiaqatigiit agguataagaanerannut, Danmark-imut aamma EU-p

sinneranut naleqqiullugu annertuumik assigiinngissuteqarnera, eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsimmik nalunaarut nr. 995, 26. oktober 2009-meersoq naapertorlugu, Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsit kingusinnerpaatut nutarsarneqarpoq 2008-mi. Maleruagassat tunngaviinik pisariaqartumik nutarsaaneq isumannaarniarlugu, Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfimmut maleruagassiuinermik tunngavimmi allannguutit piviusut pillugit kissaatinik takkussuuttunik suliaqarsimasoq Kontaktudvalg-i (Attaveqarfissatut Ataatsimiititaliaq) pilersinniarlugu aalajangerfiusimavoq, aammattaaq immikkoortoq 2.2 takujuk. Tamanna ingerlaavartumik nalunaarummut killiffiusumut nutarterinermik pilersitsisimavoq aammalu tamatuma saniatigut allannguutit pillugit oqallittoqarluni.

Maleruagassanut tunngaviusunik nutartigassanut siunnersuutit suut aalajangiunneqartut – imaluunniit eqqarsaatigineqartut – naammassiniarlugit, ilaatillugit suliassaqarfinnut assersuutit ullumikkut Kalaallit Nunaannut maleruagassanut tunngaviusunut ilaatinneqanngitsut aammalu tigumminnilernissaq sioqqullugu piviusunngortinneqarsinnaasut, ataani naatsumik eqqartorneqarput. Eqqartuineq tamakkiisuunngilaq kisianni pissutsinut atuuttunut ersersitsinerulluni.

3.1. Biilernermut allagartaq

Snescooter-inut- aamma ATV-nik/UTV-nik ingerlatsinermut piumasaqaatit nutarterneqassasut politik-kikkut aalajangigaavoq. Aammattaaq, Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsimmi § 69-i malillugu, taxa-nik ingerlatsinermut maleruagassanik, ulloq 1. juli 2025 atuutilersinneqarnissaanik naatsorsuutaasunik, suliaqartoqarpoq.

Sammisat Kontaktudvalg-imi (Attaveqarfissatut Ataatsimiititaliami) eqqartorneqartut tulliuttut eqqaaneqarsinnaapput; sumiiffiit ilaanni qamutit ilaannut biilernermut allagartamik piumasaqaatinik annikillisaaneq, qallunaat aamma kalaallit biilernermut allagartaannik illuatungeriittut akuersaaqatigiinneq aamma atuagarsornermut misilitsinnerit allattariarsorninngortinnerinik atuutilersitsineq. Tamatuma saniatigut Naalagaaffeqatigiinnermi biilernermut allagartaajaasarnermut maleruagassanik assigiissilersitsineq kiisalu ikiaroornartutorsimalluni biilersimanermut maleruagassat eqqartorneqarpoq.

2027-mi pisussatut naatsorsuutigineqartumut qallunaat biilernermut allagartaannut, Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i) biilernermut allagartanik nalunaarsuivimmik atuutilersitsereersimalerpat, kalaallit biilernermut allagartaasa nalunaarsorneqartarnerinik susoqarnissaanik, qulaani

allaaserineqartutut erseqqissaateqarneq amigaataavoq. Kalaallit biilernermut allagartaannik nalunaarsuivimmik pilersitsinissamut suliassaq, angallannermut suliassaqarfiup tiguneqarnerani, tigumminnilerneq, Kalaallit biilernermut allagartaannut nalunaarsuivimmik nutaamik atuutilersitsinermut sioqqutsippat, kalaallit oqartussaasuinit isumagineqalissaaq.

3.2. Qamutit angallatit assigiinngitsut

Cykel-it innaallagissamoortut atugaanerinik inerteqqutaajunnaarsitsisoq, Kalaallit Nunaanni qamutit pisatsersorneri aamma atortui pillugit nalunaarummik nr. 141, 27. marts 1979-meersumik allannguineq pillugu nalunaarummik atuutilersitsisoqarpoq. Allannguummi taamaallaat cykel-it innaallagissamoortut pineqarput, tamannalu isumaqarluni, løbehjul-it motor-illit aamma angallatit namminneq napasaatillit allat Kalaallit Nunaanni atussallugit suli inerteqqutaasut. Tamanna tunuliaqutaralugu qamutit angallatit pisatsersornerannik aamma atortui pillugit nalinginnaanerusumik nalunaarummik nutarsaaneq oqallisigineqarpoq.

Aammattaaq tamanna Kalaallit attaveqaasersuutaat aamma allannguutinik pisariaqartitsineq naapertorlugu pisussaalluni, angissutsinut nalunaarummik nutarsaanissaq, politik-kikkut aalajangigaavoq.

3.3. Usinut ulorianartunut aqqusinikkut assartuineq

Usinut ulorianartunut aqqusinikkut assartuinissamut Kalaallit Nunaannut maleruagassanut tunngavissaqanngilaq. Suliassaqarfimmut maleruagassanik atuutilersitsisinnaaneq Attaveqarfissatut Ataatsimiititaliami (Kontaktudvalg-imi) oqaluuserineqarsimanngilaq. Suliassaqarfimmi qallunaat maleruagassiaat ilaatigut Usinik Ulorianartunik Aqqusinertigut Nunani Tamalaani Assartuineq (ADR-imik isumaqatigiissut), EU-mi maleruagassat kiisalu nuna tamakkerlugu maleruagassat pillugit FN-imi isumaqatigiissummik imaqarpoq. Danmark-i, killeqarfinnut apeqqutaatitsiffiunngitsumik, ADR-imik isumaqatigiissummut ilaliunnikuuvoq isumaqartoq, ilaliunneq naalagaaffeqatigiinnermut tamarmut atuuttoq.

Malittarisassiaq 2008/68/EU atorlugu, nuna tamakkerlugu assartuinernut, ADR-mik isumaqatigiissutip atuutitinnissaanut, EU-mut ilaasortaanermigut Danmark-i imminut pisussaaffilerpoq. Kalaallit Nunaata EU-mut ilaasortaannginneratigut Kalaallit Nunaanni nuna tamakkerlugu assartuinerit pisussaaffiit tamakku ataanniinngilaq.

Kalaallit Nunaanni pisussaaffinnut tamakkununnga ilaalissasoq, usinik ulorianartunik nuna tamakkerlugu assartuineq, Kalaallit Nunaanni kissaatigineqarpat, tassami qallunaani nuna tamakkerlugu inatsiseqarneq angallannermut inatsimmi § 82, imm. 5-imi tunngaveqartillugu atuutilersitsineq, Kalaallit Nunaannut atuutinngimmat, tamanna Kalaallit Nunaanni

inatsisinut ikkunneqassaaq.

3.4. Piffissalersukkanik biilinik misissuisarneq

Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsimmi § 6, imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat malillugit Kalaallit Nunaanni qamutinik piffissalersukkanik misissuisarnissat pillugit maleruagassanik aalajangersaanissamut Assartuinermut minister-i inatsisitigut tunngaviligaavoq. Tamanna inatsisitigut tunngaviligaaneq atorneqanngilaq. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussaniit kissaateqartoqarnera tunuliaqutaralugu, qallunaat naalagaaffiannit aningaasalersugaasumik, aqqusinermi unitsitsinermik tunuliaqutalimmik, Kalaallit Nunaanni misissuisarnissamut ilusilersukkamik atuutilersinneqassasoq, politikkikkut aalajangigaavoq.

3.5. Bil-inut uninngaffissamut inissinneq

Nuummi mittarfimmi nutaami biilinut uninngaffissaq pillugu ajornartorsiutit aallaavigalugit, Kalaallit Nunaanni biilinut uninngaffissanut maleruagassat nutarsarnissaat pillugu kissaateqartoqarpoq. Sammisaq Kontaktudvalg-imi eqqartorneqarpoq.

4. Angallannermut suliassaqarfiup tigunissaanut aaqqissuussaanikkut aamma piginnaasatigut sinaakkutit

Danmark-imi angallannermut suliassaqarfik marloqiusamik, tassalu naalakkersuisoqarfeqarnikkut- aamma aqutsisoqarfeqarnikkut aaqqissuussaavoq. Taamaalilluni politikkikkut apeqqutit pingaarnerit, suliassaqarfimmi inatsisitigut allanngugassanut siunnersuutit kiisalu assartuinermut minister-ip aammalu Folketingimik kiffartuussineq ingerlatarinerisigut, Assartuinermut ministeriep naalakkersuisoqarfiata isumagisarai, tamatumani Angallannermut Aqutsisoqarfiup (Færdselsstyrelsen-ip) aammalu aqutsisoqarfiit allat, angallannermut suliassaqarfimmik ingerlatsineq, ilaatillugit assersuutigalugu biilernermut misilitsinnernik aammalu biilernermut allagartanik atuutilersitsineq aammalu assartuinermut suliassaqarfimmi akuersissutit allat suliaqarfiit assigiit (branche-p) iluanni suliffeqarfinnik nakkutilliineq kiisalu nalunaarutinik maleruagassiuinermik suliaqarneq, isumagisarigaat.

Soorlu suliassat tamakkualu isumalluutinik nusutsisarnerinik qulaani nassuiaatigineqarneratigut ersertoq taamaattoq tamakku ima annertutiginngillat taamatut aggluineq pisariaqarluni. Kisianni ingerlatsinermik suliassat ilaannik tigusineq eqqarsaatigalugu, ilaatillugu assersuutigalugu biilersinnaanermut misilitsinnernik aammalu biilernermut allagartanik atuutilersitsinermik ingerlataqarnermi, Kalaallit Nunaanni sumiiffinni assigiinngitsuni najukkami najuunnissamik pisariaqartitsisoqarsinnaavoq.

Ullumikkut Kalaallit Nunaata Politiivinit isumagineqartunik angallannermik suliassaqarfiup ilaanik ingerlatsineq eqqarsaatigalugu pingaarnertut aqutsinermik, minister-imik kiffartuussinermik, inatsisilerinermik kiisalu allaffissornermik fag-it sammineqartut, atugaalersinnaapput. Tamatuma saniatigut sulisussanik teknikkikkut pissutsinik ilisimasalinnik, qamutit ingerlatillit suliassaqarfianni kiisalu biilersinnaanermut misilitsinnernut pissutsinik ilisimasalinnik pisariaqartitsisoqarsinnaavoq. Pisariaqartitsinerup annertussusissaanut aaqqissuussat sorliit atuutilersinneqassanerannik apeqqutaatitsiffiussaaq.

Suliassaqarfimmik tigusinissaq sioqqullugu, sunik pingaarnersiuisoqarnera pillugu kalaallit tungaanniit oqallisissiaq tunngavigalugu isumalluutit nalilersornerannik, piginnaasatigut aamma suliassanik aaqqissuussinermik Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i) aamma Kalaallit Nunaata Politiivi ikiuussinnaapput. Assersuutigalugu kalaallit tungaanniit Kalaallit Nunaanni taxa-rtarnissamut akuersissummut aaqqiissummik suliaqartoqarnissaa kissaatigineqarpat, Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i), ilusilersugaq kissaatigineqartoq suunersoq tunuliaqutaralugu inatsisitigut aamma allaffissornikkut piginnaasatigut isumalluutit suut atorneqassanersut naliliinermut ikiuussinnaavoq.

Kalaallit tungaanniit angallannermut suliassaqarfiup iluani naammattumik ilisimasanut, qarasaasiami paasissutissanut aamma piginnaasanut immikkut ittunut periarfissaqassanersoq, aammalu tamatuma tigusinermi annaasoorneqarsinnaaneranik ernumassutigineqarsimavoq.

Tamatumunnga atatillugu ilisimasat pisariaqartut assersuutigalugu angallannermut isumannaallisaaneq, qamutinik teknik-kit il.il. pillugit Danmark-imi amerlasuutigut oqartussaqarfinnit imaluunniit aaqqissuussaanernit allanit aaneqartarmata erseqqissarneqassaaq. Oqartussaqarfiit ilaattut taaneqarsinnaavoq Sillimaniarnermut Aqutsisoqarfik (Beredskabsstyrelsen-i) usinik ulorianartunik assartuineq pillugu Angallannermut Aqutsisoqarfimmit (Færdselsstyrelsen-imit) qanittumik suleqatigineqartoq. Aqqusinernut attaveqaasersuutinut, angallannermut isumannaallisaanermut aamma ajunaarnermut naatsorsueqqissaartarfimmut naleqqiullugit ilaatigut Aqqusinernut pisortaqarfimmit aamma Isumannaatsumik Angallannermut Siunnersuisooqatigiinnit Ilisimasanik aamma qarasaasiakkut paasissutissanik aallertoqartarpoq, aamma qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuinermut naleqqiullugu ilisimasanik Akileraartarnermut ministerie-miit aamma FDM-imiit aallertoqartarluni. Tamatuma saniatigut pisariaqartitatut annertussusilimmik siunnersuinermik suliffeqarfiit namminersortut, nunani sanilerisani oqartussat il.il. atorneqartarput.

Kalaallit oqartussaasui Danmark-imi Angallannermut Aqutsisoqarfimmut (Færdselsstyrelsen-imut), Aqqusinernut pisortaqarfimmut (Vejdirektorat -imut), Politinut aammalu peqataasunut allanut siunnersortissarsiorsinnaapput. Suleqatigiinnissamik pilersitsinissaq pillugu oqartussanik eqqaaneqartunik oqaloqatigiinnissamut Angallannermut ministerie (Transportministeriet) ikiuisinnaavoq.

Angallannermut suliassaqarfimmik tigusisoqassappat Attaveqarfissatut Ataatsimiititaliaq (Kontaktudvalg-i) atorunnaartariaqassaaq siunertaminilluunniit allannguisariaqassalluni. Ikaarsaarnermik piffissami atuutitiinnarallarneqarsinnaavoq, angallannermut suliassaqarfimmik tigumminnilernissamik atuutilersitsinermik qallunaat oqartussaasuisa kalaallit oqartussaasuinik ilisimasanik aallertarfittut ikiuussinnaaffiattut.

Angallannermut suliassaqarfimmi nunani tamalaani paasisassarsiorfinnik attuumassuteqarnerpaanik allattorsimaffik (ilanngussaq 3) nalunaarusiamut ilisimatitsissutitut ilanngunneqarpoq. Angallannermut suliassaqarfimmi nunani tamalaani suleqatigiinnerit annersaat aallaavittut Kalaallit Nunaannut attuumassuteqanngitsoq, EU-p ataani ingerlanneqarpoq.

Transportministeriet

NOTAT

[Dato] 2023-836

Kalaallit Nunaat pillugu angallannermik suliassanut maleruagassanut tunngaviit

Kalaallit Nunaat pillugu angallannermik suliassaqarfimmut maleruagassanut tunngaviit pingaarnerit, inatsisitigut malittarisassanik tulliuttunik ilaqarput:

Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsit:

- Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsimmik nalunaarut nr. 955, 26. oktober 2009-meersoq

Biilernermut (kiisalu taxanut) allagartaq:

- Kalaallit Nunaannut bil-ernermut allagartat pillugit nalunaarut nr. 952, 23. november 1994-meersoq
- Ivittuuni, Avanersuarmi aamma Ittoqqortoormiini kommuninut bil-ernermut allagartat pillugit politiinut nalunaarut nr. 730, 1. august 1997-meersoq
- Motorcykelilernermut allagartat pillugit politiinut nalunaarut nr. 787, 18. oktober 1999-meersoq
- Kalaallit Nunaannut bil-ernermut allagartat pillugit kaajallaasitaq nr. 206, 23. november 1994-meersoq (kingusinnerusukkut allannguutit ilaatillugit)

Bil-ernermut teknik-kikkut suliassaqarfik pillugu:

- Kalaallit Nunaanni qamutit ingerlatillit pisatsersugaanerat aamma atortui pillugit nalunaarut nr. 141, 27. marts 1979-

meersoq (kingusinnerusukkut allannguutit ilaatillugit)

- Qamutit ingerlatillit angissusaasa uuttuutaat, aksel-iisa naqitsinerat aamma tamakkiisumik oqimaassusaat pillugit nalunaarut nr. 140, 27. marts 1979-meersoq
- Kalaallit Nunaanni isumannaallisaanermut ujatsiutinik il.il. atuisarnissaq pillugu nalunaarut nr. 965, 25. september 2008-meersoq

Qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuineq pillugu:

- Kalaallit Nunaanni qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuineq pillugu nalunaarut nr. 573, 31. maj 2013-meersoq

Qamutinik ingerlatilinnik akisussaaffimmik aamma sillimmasiineq pillugit:

- Qamutit motoorinik ingerlatilinnut il.il. akisussaanermut sillimmasiineq pillugu Kalaallit Nunaannut nalunaarut nr. 970, 26. september 2008-meersoq
- Kalaallit Nunaannut angallannermut inatsit naapertorlugu sillimmasiinermut matussusiinissamut aningaasat annertussusaat pillugit maleruagassiuineq pillugit nalunaarut nr. 1314, 17. december 2008-meersoq (kingusinnerusukkut allannguutit ilaatillugit)

Bil-inut uninngasarfiit aamma aqqusinernut nalunaaqutsersuutit pillugit:

- Kalaallit Nunaanni kommunimit ingerlanneqartut bil-inut uninngasarfinnik nakkutilliineq pillugu nalunaarut nr. 967, 25. september 2008-meersoq
- Kalaallit Nunaanni biilinut uninngasarfinni skive-t pillugit nalunaarut nr. 966, 25. september 2008-meersoq
- Nalunaarut nr. 852, 30. september 1994-meersoq Kalaallit Nunaannut aqqusinernut nalunaaqutsersuineq

Kalaallit Nunaata ilaani (ass. Sermersuarmi) angallanneq pillugu:

- Kalaallit Nunaata ilaani tikissinnaanermut aamma angalasinnaanermut piumasaqaatit pillugit nalunaarut nr.

138, 8. februar 2008-meersoq

RIGSPOLITIET

POLITI

Inatsisinik atuutsitsinermut ministeeria
(Justitsministeriet)

Dato: 5. april 2024

Rigspolitiet
Politiområdet
Juridisk Afdeling
Koncernøkonomi og –service
Økonomistyring og Analyse

Kalaallit Nunaanni angallannermut tunngassutilinnik politiit suliassaannik tigumminnilernissamut sinaakkutinut nalunaarusiaq

Kalaallit Nunaanni angallannermut tunngasunik suliassanik, maanna qallunaat oqartussaasuinit isumagineqartunik, tigumminnilernerusinnaanermut piumasaqaatinut nalunaarusiaq pillugu kalaallit tungaanniit kissaateqartoqarsimanera pillugu, Inatsisinik atuutsitsinermut ministeeriap mail-ikkut 31. januar 2024-imeersukkut Kalaallit Nunaanni angallannermut suliassaqarfimmi politiit susassaqarfii aamma suliassaat pillugit nalunaarusiamik Naalagaaffiup Politiivi qinnuigisimavai.

Tamatumunnga atatillugu, Kalaallit Nunaanni pissutsinut tulluarsarlugu suliassaqarfimmi pitsaassutsip Qallunaat Nunaanni qaffasissusiatut innissaanut suliassat isumagisassat pillugit ataatsimut qimerluuinermik, kiisalu tunniussinissamut namminermut naleqqiullugu Namminersorlutik Oqartussat eqqumaffigisariaqagaat pissutsit allat pillugit ataatsimut qimerluuinermik, suliassaqarfiup tigunissaanut inatsisinut tunngasunik, allaffissornermut aammalu piginnaasatigut piumasaqaatinik sukumiinerusumik, nassuiaammik nalunaarusiap imaqarnissaa pillugu, Inatsisinik atuutsitsinermut ministeeriamit qinnutigineqarsimavoq. Tamatumunnga atatillugu nalinginnaasumik politiit suliassaasa aammalu suliassat angallannermut suliassaqarfiup ilaatut avissaarsimatinneqarsinnaasut, soorlu biilernermut allagartanik atuutilersitsinerup akornanni immikkoortitsinissaq qinnutigineqarsimavoq, soorluttaaq suliassaqarfimmi politiit suliassaannut tigusinissamut tamakku aningaasartuutit atassuteqartut allaatigineqarnissaat pillugit Naalagaaffiup Politiivi qinnuigineqarsimasut.

Naalagaaffiup Politiivi, tusarniaanermut akissummut atugassatut, Kalaallit Nunaata Politiivinit aammalu National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK)-mit tapersiutinik aallersimapput.

Angallannermut suliassaqarfimmi politiit nakkutilliinermik suliaqartarnerannik ataani nalunaarusiaq ilaqanngimmat, kisiannili politiit allaffissornermik suliassaannik taamaallaat ilaqarmat erseqqissaatigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni suliassanik isumaginninneq

Kalaallit Nunaata Politiivi illoqarfinni 16-ini aammalu nunaqarfimmi (Kangerlussuarmi, siusinnerusukkut Kalaallit Nunaata nunanut tamalaanut

pingaarnertut timmisartoqarfigisimasaa) aammalu sakkutooqarfimmi (Pituffik Space Base, siusinnerusukkut Thule Air Base-usimasumi, Amerikamiut illersornissamut suliassaqarfianni) ilaatigut angallannermut attuumassutilinnik apeqqutit pillugit innuttaasut politiinut saaffiginniffigisinnaasaanni politeeqarfinni najuupput.

Kalaallit Nunaanni biilernermut allagartat aamma biilersinnaanermut misilitsinnerit pillugit suliat amerlassusaat

Kalaallit Nunaata Politiivisa namminneq sulianut aqutsinermut aaqqissuussaatiminni "Avannarleq"-mi suliat nalunaarsortarpaat. Suliat assigiinngisitaarnerini periarfissaasut takussutissiinerugallartut ataani kisitsisinngorlugit ilusilersugaapput. "Avannarleq"-mi nalunaaruteqartarnissamut periarfissat killeqarmata, kisitsisit takusassiarineqartut missingersuutaannaammata, erseqqissaatigineqassaaq.

Tabel 1. Kalaallit Nunaanni biilernermut allagartat aamma biilersinnaanermut misilitsinnerit pillugit suliat amerlassusaat

Suliap imarisaa/ suliap type-a	Ukioq suna aamma naatsorsuineq					
	2020	2021	2022	2023	2024	Kisitsisit pingaarne-rit
Biilersinnaanermut misilitsinnerit	578	906	1062	1123	1195	**4864**
Biilernermut allagartaq (nutaaq, Kal. aamma Qall.)	279	285	334	498	486	**1882**
Nunani allamiut biilernermut allagartaannik (Ass. Qall.) biilernermut allagartamik kalaallisuunngorlugu taarsiineq	263	349	283	498	93	**1486**
70-inik ukioqalereernerup kingorna biilernermut allagartamik nutarterisarneq	74	136	150	151	208	**719**
Inuussutissarsiutigalugu biilernermut allagartamik nutarterineq	61	76	96	101	166	**500**
Nunani tamalaani atorsinnaasoq biilernermut allagartaq*	12	13	40	56	40	**161**
Nakkutilliinermik biilersinnaanermut misilitsinnerit (suliap kode-a 20177)	0	7	23	18	11	**59**
Kisitsisit pingaarnerit**	**1267**	**1772**	**1988**	**2445**	**2199**	

Oqaaseqaat: *) Nunani tamalaani biilernermut allagartamik atuutilersitsisarneq aasakkut 2024-miillu atuukkunnaarmat, erseqqissaatigineqassaaq, tassami Kalaallit Nunaanni angallannermut inatsisini tamanna tunngavissaqanngitsoq paasinarsisimammat. **) Kisitsisit suliarinissaat piviusorsiunngimmata, tulliuttut suliat kode-i peerneqarsimapput: 20170 Biilernermut allagartat, 20172 biilernermut allagartat allat, 10135 Qamutit ingerlattakkat, 10136 Qamutinik ingerlattakkanik aserfallatsaaliuineq, 10155 Qamutit motoorillit aamma 20160 suliat motoorillit allat, soorluttaaq arsaarinnissutit amerlassusii pillugit kisitsisit ilaatinneqanngitsut. Tamatuma saniatigut sulianut kode-p 60190-ip ataaniittut angallannermut tunngasut suliat assigiinngitsut arlallit, ilaatillugit biilernermut ilinniartitsisunik, kisiannilu aamma tamatumunnga peqatigitillugu sulianik type-nik allanik amerlasuunik, akuersissuteqarneq taamaattumik sorliit angallannermut tunngasuunersut, assaannarsorluni suussusersiniarlugit misissuiffigisariaqartut, nalunaarsugaapput. Taamaattumillu tamanna aamma tabel-limi ilaanani.

Tigusiffigisaq: Kalaallit Nunaata Politiivi

Kalaallit Nunaanni biilernermut allagartamik atuutilersitsineq aamma allaffissorneq

Biilernermut allagartat pillugit suliat tamarmik biilernermut allagartat pillugit sulianik

suliaqartartunit, politiit politeeqarfiinut 18-iusunut tamanut Biilernermut allagartat pillugit sulianik innuttaasut saaffigisinnaasaannit politiinit suliarineqartarput. Biilernermut allagartanik atuutilersitsisarneq aamma allaffissorneq, innuttaasumiit qinnuteqaammik tigusaqarnernik, aaqqissuussani attuumassutilinni qinnuteqaammik nalunaarsuinernik, qinnuteqarnermi immersugassamik il.il., allakkerivikkut nassiussinermik, akiliutigineqartunik allattaavinnut nalunaarsuinermik kiisalu innuttaasumut Biilernermut allagartamik tigusaqarnermik aamma innuttaasumut tunniussinermik ilaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni biilernermik aamma atuagarsornermik misilitsinnernik ingerlatsineq

Biilernermik aamma atuagarsornermik misilitsinnernik ingerlatsineq, politiinit isumagineqartarpoq. Kalaallit Nunaanni tamani biilernermut misilitsissinnaanermik periarfissiinissaq Kalaallit Nunaata Politiivisa pisussaaffigaat. Taamaattoq pisariaqartitsineq illoqarfinni annerusuni annertunerpaavoq. Biilersinnaanermut allagartartaarnissamut qinnuteqartut aqussinnaatitaanermik angusinissamut piumasaqaatinik naammassinnissinnaanersut, Kalaallit Nunaata Politiivisa qulakkeertarpaat.

Biilersinnaanermik misilitsittoqartinnagu, atuagarsornertaa angusiffigeqqaarneqartassaaq. Maannakkuugallartoq atuagarsornertaanik minutsit 30-t missaanni sivisussusilimmik oqaluttariarsornermik misilitsiffiusarpoq. Maanna Kalaallit Nunaannut biilernermut allagartaq pillugu nalunaarummik nutaamik suliaqartoqarneratut, atuagarsornermik misilitsinnerit allattariarsornertut ingerlanneqartalernissaat siunertaavoq.

Atuagarsornermut- aamma biilersinnaanermut misilitsinnerit, Kalaallit Nunaanni illoqarfinni politiitut atorfilimmit ingerlanneqartarput. Kalaallit Nunaanni illoqarfiit annerpaat avataanni biilersinnaanermut misiliinissamut piginnaatitaasunik peqarajunngilaq, taamaattumik illoqarfinnut allanut atuagarsornermik- aamma biilersinnaanermut misilitsitsiartortussanik, Kalaallit Nunaata Politiivi biilersinnaanermut misiliinissamut piginnaatitaasunik nassiussigajuttarput. Kalaallit Nunaannut biilernermut allagartaq pillugu nalunaarut malillugu, xxx biilersinnaanermut misilitsinnerit politiitut atorfilimmit, tamatumali saniatigut, pineqartup allanik ilinniagaqarnissaanut imaluunniit piginnaasaqarnissaanut piumasaqaateqanngitsumik, ingerlanneqartassasut taamaallaat piumasaqaataavoq.

Tamatumunnga atatillugu Kalaallit Nunaata Politiivini politiitut atorfillit – naak piumasaqaataanngikkaluartoq – angallannermi isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugu, pineqartup politiini atorfillip, biilersinnaanermut misiliisartutut piginnaatitaalertinnani, Kalaallit Nunaata Politiivinit namminneq katitigaannik, ilinniarnermik sivikinnerusumik ingerlataqalaartassasut, erseqqissaatigineqarpoq.

Biilernermut allagartanut nalunaarsuivik

Kalaallit biilernermut allagartaat, qallunaat biilernermut allagartaat allat peqatigalugit qarasaasiakkut paasissutissaasivimmeeqataapput (biilernermut allagartanut nalunaarsuivimmeeqatigiipput). Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i) qarasaasiakkut aaqqissuussamik nutaamik atuutilersitsippat, biilernermut allagartat tamarmik Angallannermut Aqutsisoqarfiup (Færdselsstyrelsen-ip) qarasaasiakkut aaqqissuussaanut nutaamut nuussorneqassapput. Kalaallit biilernermut allagartaat Angallannermut Aqutsisoqarfiup (Færdselsstyrelsen-ip) biilernermut allagartanut nalunaarsuivianut

nutaamut nuussorneqassanersut maannamut suli aalajangiivigineqanngilaq.

Kalaallit biilernermut allagartaat Angallannermut Aqutsisoqarfimmut (Færdselsstyrelsen-imut) nuussorneqassanngippata, Koncern IT tulliuttunik suliassaqarpoq:

- Kalaallit biilernermut allagartaannik passussivimmik aaqqissuussamik pilersitsineq, imaluunniit
- Akikitsuunavianngitsumik, taamaallaat kalaallit biilernermut allagartaannut, biilernermut allagartanut nalunaarsuivimmik nutaamik pilersitsinissaq siunertaralugu Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i) naligalugu neqeroorutinik suliaqarneq.

Qulaani eqqaaneqartut aammattaaq ingerlatsinermut aningaasartuutinik nassataqarput. Aammattaaq qarasaasiakkut paasissutissaasivimmik nutaamik atuisunullu passussivimmik pilersitsinermi, aserfallatsaaliugassamik aammalu ingerlatassamik aaqqissuussaqalissaaq. Tamatuma saniatigut support-erisarfimmik (aserfallatsaaliuisarfimmik) peqarnissaanik nassataqassaaq.

Kalaallit biiernermut allagartaannik tunisassiorneq

Kalaallit biilernermut allagartaat pillugit Angallannermut Aqutsisoqarfik peqatigalugu Naalagaaffiup Politiivi 2023-mi neqerooruteqarput. Suliassaq manna inatsisitigut piginnaasalinnit pingaartumik Kalaallit Nunaata Politiivinit aamma Naalagaaffiup Politiivinit , (National Enhed for Særlig Kriminalitet) NSK-miit teknik-kikkut tapersersorneqarlutik, isumagineqartarpoq. Suliarineqartartut ilaatigut, tusarniaanernik suliaqarnernik, ataatsimiititsinernik, neqeroorusiassanik suliaqarnernik aammalu pisiortortarfiulersinnaasuniit apeqqutinik akissuteqartarnernik ilaqarput.

Tamatuma saniatigut, neqeroorusiornermik suliaqarnermi NSK, allagartat isumannaassusiinut aamma ilusilersornerinut piumasaqaatit, misiligaanernut aamma akuersissuteqarnernut piumasaqaatit kiisalu immini atuutilersitsinerit pillugit ilisimasanik immikkut ittunik tapersiuteqartarpoq. Aammattaaq allagartat sumi sanaartorneqarnissaat aammalu neqeroorusiornermi piumasaqaatit malillugit akuersissuteqartarneq eqqarsaatigalugit ilisimasanik immikkut ittunik NSK tapersiuteqarpoq.

Tamatuma saniatigut kalaallit biilernermut allagartaannik pitsaassutsimik ingerlaavartumik qulakkeerinermut atatillugu suliassanik suliaqartoqartarpoq. Taamaalilluni qaammatit tamaasa pisiortortarfiup, pitsaassutsimut misissugassatut kalaallit biilernermut allagartai marluk NSK-mut nassiuttarpai. Taakku misissorneqartarput aammalu biilernermut allagartat suli piumasaqaatinut, isumaqatigiissusiornermut atatillugu aalajangersagaasunut naapertuunnersut nakkutilliivigineqartarlutik. Allagartanik misissuinissamut aamma oqaaseqaasiornissamut, allakkianik teknik-kikkut ilinniarsimasumut minutsit 30-t missaat atorneqartarpoq.

Biilernermut allagartanik pisiortortarfimmik isumaqatigiissuteqarfiusup piffissap naanerani, neqeroorusiornermik suliaqarnermi, allagartat isumannaassusiinut aamma ilusilersornerinut piumasaqaatit, misiligaanernut aamma akuersissuteqarnernut piumasaqaatit kiisalu immini atuutilersitsinerit pillugit, allagartat sumi sanaartorneqarnissaat aammalu neqeroorusiornermi piumasaqaatit malillugit akuersissuteqartarneq eqqarsaatigalugit ilisimasanik immikkut ittunik NSK tapersiuteqartarpoq.

Kalaallit Nunaanni immikkut ittunik assartuinernut akuersissutinik atuutilersitsisarneq
Qamutit ingerlatillit oqimaatsut pillugit Kalaallit Nunaanni maleruagassaqatigiit, 1979-sernisaapput. Akuerisaasumit oqimaannerusut aamma/imaluunniit maanna inatsisinut atuuttunut akerliusumik aksel-iinik naqitsinilinnik/boogie-nik naqitsinilinnik qamutinik ingerlatilinnik atuinermut akuersissutit immikkut ittut pillugit Kalaallit Nunaanni suliat ikittuinnaapput.

Qamutinik ingerlatilinnik nalunaarsuineq
Qamutit motoorillit, kalittakkat- aamma qamutinut motoorilinnut kalittakkat usilersortakkat, snescooter-it, traktor-it aamma atortut motoorillit suulluunniit, sumiiffinni angallannermut inatsisilersorfiusumi nalinginnaasumik angallannermut atugaasuni ingerlasut, nalunaarsugaassapput normupladetaqassallutillu imaluunniit nalunaarsuummik meqqitaqassallutik.

Qamutinik motoorilinnik nalunaarsuineq pillugu suliat tamarmik, politiinit suliarineqartarput. Nalunaarsuinermut atatillugu biilit isumannaatsuunersut politiit nalilersinnaavaat. Biilit nalunaarsorneqareerpata, piginnittoq politiinit normuplademik atukkinneqassaaq. Nalunaarsuineq naammassippat nalunaarsuinermut allagartanik sisamanik anisitsisoqassaaq (pappiaranngortitsisoqassaaq), tamatumani pingasut piginnittumut, sillimmasiisarfimmut aammalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqassapput. Pappiaranngukkat nunngutaat politiit namminneq toqqorsivimminniitissavaat. Nalunaarsuereernerup kingorna qamutit ingerlatillit pillugit nalunaarsukkani paasissutissani aammalu nalunaarsuinermut allagartami paasissutissiissutigineqartuni allannguisoqarpat, tamanna, nutaamik nalunaarsuinermut allagartamik atuutilersitsisussanut, politiinut kalerriutigineqassaaq.

Piginnittuusoq imaluunniit atuisuusoq nutaanngorsimatillugu, piginnittup nutaap qamutit ingerlatillit politiinut nalunaarsugassatut kalerriutigissavai. Siusinnerusukkut piginnittuusimasoq politiit aaqqissuussaataanniit atorunnaartutut nalunaarutaassaaq piginnittuusorlu nutaaq nalunaarsorneqarluni. Tamatuma kingorna nalunaarsuinermut allagartanik sisamanik anisitsisoqassaaq (pappiaranngortitsisoqassaaq), tamatumani pingasut piginnittumut, sillimmasiisarfimmut aammalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqassapput. Pappiaranngukkat nunngutaat politiit namminneq toqqorsivimminniitissavaat.

Sillimmasiisarfigisamik nuunnermi taamatuttaaq nalunaarsuinermut allagartamik nutaamik suliaqartoqartassaaq. Siullertut qamutit ingerlattakkat atorunnaartutut nalunaarutigineqassapput, taava atorunnaartutut allagartamik anisitsisoqassaaq (pappiaranngortitsisoqassaaq) piginnittuusumullu aammalu sillimmasiisarfimmut atorneqarunnaartumut nassiunneqassaaq. Aammattaaq politiit namminneq toqqorsivimminnut assinganik toqqorsissapput. Taava qamutit ingerlattakkat aallaqqaataaniit nalunaarsorneqassapput, nalunaarsuinermullu allagartaq anisinneqassalluni (pappiaranngortinneqassalluni) piginnittuusumullu aammalu sillimmasiisarfimmut atorneqalersumut nassiunneqassaaq. Aammattaaq politiit namminneq toqqorsivimminnut assinganik toqqorsissapput.

Normuplade-mik imaluunniit nalunaarsuinermut meqqimik aserortoqarsimappat imaluunniit tammartoqarsimappat, tamanna politiinut nalunaarutigineqassaaq. Normuplade-mik aserortoqarsimatillugu, normuplade-qatigiinnik nutaanik, nalunaarsuinermut nutaanik normutalinnik politiit tunniussisarput, qamutinullu ingerlattakkanut nalunaarsuinermut allagartamik nutaamik

atuutilersitsisoqartarluni.

Atorunnaarnermik nalunaarutiginninneq taamatuttaaq politiit peqqusinerattut pisarpoq. Tamanna pisarpoq, piginnittup normuplade-t utertippagit imaluunniit sillimmasiinerup atorunnaarneratigut normuplade-t arsaarinnissutigineqarpata. Atorunnaarsitsinermut allagartanik arlalinnik anisitsisoqartarpoq, piginnittumut, sillimmasiisarfimmut aammalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqartussanik. Assilineranittaaq ataatsimik politiit toqqorsivimminniititaqartarput. Politiit nalunaarsuereerpata qamutit ingerlatilllit taamatuttaaq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit, vægtafgift-imik Nunatta karsianut nakkartussamik, akiliisitsisartumit nalunaarsorneqassapput.

Aningaasaqarnikkut kingunissai

Kalaallit Nunaanni biilernermut allagartat il.il. pillugit atuutilersitsineq aamma allaffissorneq pillugit politiit suliassanik isumaginninnissaat
Isumalluutinik atuineq ilaqarpoq ukiumut 2.500-t missiliorlugit biilernermut allagartanik suliaqarnernik (biilernermut allagartanik atuutilersitsineq aamma allaffissorneq) kiisalu annaasamut allagartamut utaqqiisaagallartumik allagartanik 340-t missaanniittunik atuutilersitsineq. Aammattaaq ukiumut 1.500-t missaanniittunik biilersinnaanermut misilitsinnernik ingerlatsinernik kiisalu immikkut ittunik assartuinernut akuersissutinik killilimmik amerlassusilinnik atuutilersitsinernik, isumalluutinik atuineq ilaqarpoq.

Ataatsimut isigalugu erseqqissaatigineqassaaq Kalaallit Nunaata Politiivisa angallannermik suliassaannik naammassinninnissamut isumalluutinik atuineq, maannamut politeeqarfinnut 18-inut agguataagaammat. Taamaattoq Nuummi aammalu illoqarfinni annerpaani marlunniit pingasunut allani, suliassat amerlanersaat isumagineqartarput. Innuttaasumik kiffartuussineq, taama sumiiffinni assigiinngitsigisunik amerlatigisuni neqeroorutigineqartussaammat, attaveqaasersuutitigullu Danmark-imisut iluseqanngitsuni, Kalaallit Nunaata Politiivinut isumalluutinik atuineq, inuup ataatsip ukiumik ilivitsumik sulinissaata amerlassusiinik kisitsinerup assinganik, soorlu qallunaat nunap immikkoortuiniit suliassaqarfinnik nuussisarnermi naatsorsuinertut, naatsorsorneqarsinnaanngilaq. Taamaattoq isumalluutinik atuinissaq ataatsimut isigalugu ataani naatsorsuikannernernik misiliuteqartoqarpoq.

Naatsorsukannerlugu biilernermut allagartamik kiisalu biilernermut utaqqiisaasumik allagartamik atuutilersitsinermi sullissinermut piffissaq atorneqartartoq, sullissinermut ataatsimut katilluni 20-30 minutsit missaanniittartoq ilimagineqarpoq. Tamanna ilaatigut innuttaasumiit qinnuteqaammik tigusaqarnermik, qinnuteqaammik aaqqissuussani attuumassutilinni nalunaarsuinermik, qinnuteqarnissamut immersugassamik il.il., allakkatigut nassiussuinermik, allattaavinnut akiliutigineqartunik nalunaarsuinermik, kiisalu biilernermut allagartamik tigusaqartarnermik aamma innuttaasumut tunniussinermik ilaqarpoq.

2.500-nik sulianik biilernermut allagartanik kiisalu utaqqiisaasumik allagartanik 340-nik atuutilersitsinernut aamma allaffissornermut atatillugu isumalluutinik atuineq, inuit marluk ukioq naallugu suliassaattut naatsorsuutigineqarpoq.

Atuagarsornermik aamma biilersinnaanermut misilitsinerit sullissinermut ataatsimut minutsit 45-60'it missaannut pisariaqartitsiffiuvoq tamanna

aallarnisaataasumik sullissinermik, atuagarsornernik/biilersinnaanermut misilitsinnernik ingerlatsinernik aamma inaarutaasunik sullissinernik ilaqartoq naatsorsukannerlugu ilimagineqarpoq.

Biilersinnaanermut misilitsinnerit 1.500 missaanniittut ingerlanneqarnerannut atatillugu isumalluutinik atuineq, inuit 5-6'it missaanni ukioq ilivitsoq suliffigisassaattut matumuuna naatsorsuutigineqarpoq.

Immikkut ittunik assartuinernut akuersissutinik atuutilersitsinerit pillugit, qaqutiguungaarmat, inuit ukioq ilivitsoq suliffigisassaattut naatsorsoriikkat allat iluanni suliassaq passunneqarsinnaasoq nalilerneqarpoq.

Tamaasa kattullugit biilernermut allagartanik il.il., atuutilersitsineq aamma allaffissorneq pillugit suliassanik isumaginninnissamut Kalaallit Nunaata Politiivisa, inuit 7-8 missaanniittut ukioq naallugu suliffigisassaattut atortaraat nalilerneqarpoq. Suliassat suliarineqarfissaanni politeeqarfinni tamani, inuit ukioq naallugu suliffigisassaattut naatsorsorneqarneri agguataagaareermata erseqqissaatigineqassaaq.

Kalaallit Nunaata Politiivinut aningaasaqarnikkut kingunissaa, ukiumut 5,3 mio. kr. missaaniissasut nalilerneqarpoq.

Qarasaasiaqarfimmik ingerlatsineq

Biilernermut Allagartanut Qitiusumik Nalunaarsuivik (Centralregister for Kørekort (CRK)), tassaavoq aaqqissuussanik immikkoortukkuutaat annertunerusut ilamerngat kalaallillu biilernermut allagartaasa amerlassusaat CRK-p ilaminiinnaralugu annikitsuarannguusoq. Taamaattumik tamatuminnga suliassaqarfimmik tigumminnilernermi isumalluutinik atuinerup qanoq annertutiginerata naatsorsornissaa periarfissaqanngilaq.

Taamaattoq Kalaallit Nunaanni biilernermut allagartanut nalunaarsuivimmik nutaamik aaqqissuussatut aqutsinermut, ilimagisatut naatsorsukannerlugu, inuup ataatsip ukioq ilivitsoq suliffigisassaatut nalilerneqarpoq.

Danmarkimi suliassaqarfik tamanna pillugu politiiniit Færdselsstyrelsen-imut suliassaqarfimmik nuussinermik maanna ingerlatsisoqarpoq. Tamatumunnga atatillugu Færdselsstyrelsen-imit aaqqissuussamik nutaamik, biilernermut allagartanut nalunaarsuivimmik (CRK-mik) taarsiisussamik atuutilersitsiniartoqarpoq. Kalaallinut aaqqissuussamut nutaamut piumasaqaatit qularnanngitsumik assingusuussapput – ilaatillugit allagartanik atuutilersitsinernut, pinerluttulerinermik nalunaarsuivimmut (KR-imut) ilaalersitsinermut il.il., aningaasartuutit.

Aaqqissuussamik tamatuminnga ingerlatsinissamut aningaasartuutit suut aammalu inuit qassit ukioq naallugu suliffigisassaattut naatsorsuutinik pisariaqartitsisoqarnissaanik Færdselsstyrelsen-imit naatsorsuineq suliarineqareersimasoq Koncern IT-mit ilimagineqarpoq. Tamanna, suliassaqarfimmik tigusinermi Kalaallit Nunaannut siunissami pisariaqartitsinermik naatsorsuikannernissamut naleqqiullugu ersersitsikannersinnaajumaarpoq. Taamaattumik kalaallinut aaqqissuussamik nutaamik ingerlatsilernissamut atatillugu aningaasartuutaasussanik naatsorsuikannerneq, ilaanngilaq. Taamaattumik kalaallinut aaqqissuussamik nutaamik ingerlatsinermut atatillugu aningaasartuutinik naatsorsuikannerneq, ilaatinneqanngimmat erseqqissaatigineqassaaq.

Kalaallinut biilernermut allagartap pitsaassusianik qulakkeerinissamut atatillugu suliassat, ilaatillugu neqerooruteqarneq

Kalaallit biilernermut allagartaannik pitsaassutsimik qulakkeerinermut atatillugu isumalluutinik atuineq, qaammammut minutsit 30-t missiliorlugit atuiffiusarpoq.

Kalaallit biilernermut allagartaannik neqerooruteqarneq eqqarsaatigalugu, piffissami januaarimiit juunip 2023-p tungaanut, Naalagaaffiup Politiivisa nal. ak. 500-t missaannut atorsimassagaat ilimagineqarpoq. Kalaallit Nunaata Politiivisa suliassamut tamatumunnga isumalluutinik atuiffigisimasaat tamatumunnga ilaavoq.

Tassa uneqattaartumik, pisariaqarfianilu allakkianut tekniker-it ilaatinneqartarlutik, ukiut marluk tikillugit suliaq ingerlasarmat, neqerooruteqarnermut atatillugu NSK-p ikiorsiissutaanut isumalluutinik atuisimaneq imaaliallaannaq naatsorsoruminaappoq. Taamaattoq aamma fabrik-ip toqqagaasup tunisassiortussap aallartitsinissaanut atatillugu nunani allani ulluni pingasuni – sisamani sivisussuseqartartunik angalasarnerit piffissamut tamarmut agguataarlugit 120 tiimit missiliorlugit eqqoriakannerneqarpoq.

Kalaallit biilernermut allagartaannik pitsaassutsimut qulakkeerinermut suliassanut isumalluutinik atuineq, ataatsimut isigalugu inuup ataatsip ukioq naallugu suliffigisassaatut ilimagineqarpoq, tamatumunngalu aningaasartuutit ukiumut 1 mio. kr. missaanni annertussuseqartussatut naatsorsukannerneqarlutik.

Kalaallit Nunaanni politiit angallannermut suliassanut tunngasunut aningaasartuutit katillugit, ukiumut 6,3 mio. kr. missaanniissasut nalilerneqarput.

Transportministeriet

ALLAKKIAQ

April 2025
2023-836

Angallannermut suliassaqarfik pillugu nunani tamalaani oqallittarfiit

Assigiinngitsunik qaffasissusilinni aammalu sammisani assigiinngitsuni, Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i) oqallittarfinni arlalinni peqataatitaqartarpoq. Suliassaqarfimmik tigumminnilernissami, kalaallit oqartussaasuinit peqataaffigissallugit imaluunniit malinnaaffigissallugit attuumassuteqarsinnaasut peqataaffigineqarsinnaasut assigiinngitsukkuutaat oqallittarfiit siunertai, ataani nassuiarneqarput.

Nunani tamalaani oqallittarfiit:

WP.1 (Aqqusinerni Angallannermi Isumannaallisaanermut Nunarsuaq Tamakkerlugu Oqallittarfik)
Angallannermut isumannaallisaanermik pitsanngorsaanissamik ukkataqartoq FN-imi suleqatigiissitaliaq. FN-ip inatsisitigut sakkussarititai, angallannermi maleruagassanik assigiissaarinissamik siunertallit, tunngavissaqartissallugit pingaarnertut suliassaraa. Tamatumunnga atatillugu angallanneq pillugu Isumaqatigiissummut 19. september 1949-meersumut innersuussisoqarsinnaavoq aamma aqqusinerni angallanneq pillugu Isumaqatigiissummut 8. november 1968-meersumut. Aqqusinerni Angallannermi Isumannaallisaanermut Nunarsuaq Tamakkerlugu Oqallittarfimmi peqataaneq (WP.1-imi) nunarsuarmi tamarmi nunanut tamanut ammasuuvoq. Nalinginnaasumik WP.1-ikkormiut Genève-mi, Schweiz-imiittumi ukiumut marloriarlutik naapittarput.

WP.15 (Usinik Ulorianartunik Assartuineq pillugu Suleqatigiit)
ADR-imik isumaqatigiissut ineriartortissallugu aamma nutartertassallugu pingaarnertut siunertaqartoq, FN-imi suleqatigiissitaliaq. Usinik Ulorianartunik Assartuineq pillugu Suleqatigiinni (WP.15-imi) peqataanissaq nunarsuarmi tamarmi nunanut tamanut ammasuuvoq. Nalinginnaasumik WP.15-kkormiut Genève-mi, Schweiz-imiittumi ukiumut marloriarlutik naapittarput. Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i)

sinnerlugu Sillimaniarnermut Aqutsisoqarfik (Beredskabsstyrelsen-i) peqataasarpoq.

WP.15 ADR-imi (Usinik Ulorianartunik Assartuineq pillugu Isumaqatigiissummi) Qamutit Innaallagissamoortut pillugit Saqqummiussinermut IWG-EV (Suleqatigiissitaq)

ADR-imik isumaqatigiissummi (Nunani Tamalaani Usinik Ulorianartunik aqqusinertigut Assartuinerit pillugit FN-ip isumaqatigiissutaani[1]) qamutinut innaallagissamoortunngorsakkanut maleruagassanik suliaqartoq WP.15-imi suleqatigiit ataanni suleqatigiissitaq

---

[1] https://fstyr.dk/love-og-regler/konvention-om-international-transport-af-farligt-gods-ad-vej-adr-2023

CIECA
Nunani 38-ini ilaasortaqartoq biilernermut ilinniarnerit pillugit Nunani Tamalaani isumalioqatigiissitaq aamma organisationitut ilaasortaasoq. Angallannermi isumannaallisaanermik pitsanngorsaanissaq, biilernermut ilinniarfinnut aamma aqqusinikkut assartuinernik ilinniarfinnut, avatangiisinik illersuinermut aamma usinik assartuinerup ingerlatikkuminarsarnissaanut aamma inunnik ingerlassinernut tapersiinissaq CIECA-mut ilaatigut anguniagaavoq. Nunarsuarmi sumi tamani sammisat assigiinngitsut pillugit CIECA ingerlaavartumik ataatsimiittarpoq.

Nunani Avannarlerni oqallittarfiit:

Nunani Avannarlerni nalunaarsuinermut ataatsimeersuarneq
Qamutinik ingerlatilinnik aamma biilernermut allagartanik nalunaarsuinerit pillugit ataatsimeersuarnerit. Tamatuma saniatigut Angallannermut Aqutsisoqarfik (Færdselsstyrelsen-i) Nunat Avannarliit biilernermut allagartat pillugit ataatsimiinnernut, taamaallaat biilernermut allagartanik samminniffiusunut peqataasarpoq. Nunat peqataasut, nunanut taakkununnga suliassaqarfimmi pilersaarusianik aamma maleruagassanik avitseqatigiittarmata, oqallittarfinnut taakkununnga marlunnut assigiissutaavoq. Ataatsimiittarnerit sioqqullugit sammisassat, ataatsimiinnissani sammineqartussat, aalajangersimasut toqqarneqartarput.

Usit ulorianartut pillugit Nunani Avannarlerni ataatsimiittarnerit
Oqallittarfik, ukiut tamaasa imaluunniit aappai tamaasa Danmark-ip, Sverige-p, Norge-p aamma Finland-ip, sammisat usit ulorianartut iluanni sammisanik, nunanut ataasiakkaanut attuumassutilinnik oqallittarfiat.

EU-mi pisartut:

Biilernermut allagartat pillugit ataatsimiititaliaq
Biilernermut allagartat pillugit ataatsimiititaliaq, nunaniit ilaasortaasuniit immikkut ilisimasalinnik inuttaligaavoq, biilernermullu allagartamut malittarisassaq naapertorlugu Kommission-ip naammassinninnissamut piginnaatitaaffimminik atuigaangat ataatsimiititaliat immikkut ittut sulinerisigut EU-Kommission-imik ikiorsiisarluni. Immikkut ilisimasallit suleqatigiisitaliallu, maleruagassanik nutaanik siunnersuinernik, suliamut ilisimasanik aamma isummersuutinik EU-Kommission-iata sulineranut tapersiuteqartarput.

Usinik Ulorianartunik Assartuinernut Suleqatigiit Immikkut Ilisimasallit
EU-Kommission-ip ataani immikkut ilisimasallit- aamma suleqatigiit eqimattat, europa-p iluani usinut ulorianartunut maleruagassat pillugit tamatumunngalu allannguutinik

kissaatiginartunik oqallittoqartartut.

Motorcykel-it il.il. pillugit suleqatigiit
EU-mi suleqatigiit, marlunnik- aamma pingasunik assakaasulinnut qamutinut motoorilinnut type-nut kiisalu sisamanik assakaasulinnik motorcykelinut akuersissutinut maleruagassanik aammalu Maskinat pillugit malittarisassianut maleruagassat ataqatigiinnerannik oqaluuserinnittartut.

Tamatuma saniatigut eqimattat tulliuttut eqqaaneqarsinnaapput: FEIE – Type-nik akuersissuteqartarneq pillugu EU-Kommission-imi oqallittarfik (2018/858-mik atuutsitsineq), TAAM – Type-nik akuersissuteqartarnernut oqartussaasunut eqimattat, L-imik Immikkoortitikkanut Biilinut Naalagaaffinni Ilaasortaasuni Immikkut Ilisimasallit Eqimattat, WGAT – TCMV-p ataani traktor-it pillugi suleqatigiit aamma NRMM-inut (Maskin-anut Aqqusiniunngitsukkut Ingerlasartunut) Suleqatigiit Eqimattat.